

сільського господарства. Енергійним, талановитим керівником, чуйною людиною — таким знали Степана Кузьмича на всіх посадах, які він займав.

Свято шанують на Полтавщині пам'ять свого земляка. Ім'ям С. К. Луценка названі його рідне село, вулиці в Лохвиці і Полтаві, радгосп у Кобеляцькому районі. У Луценках та Свічкаревому споруджено йому пам'ятники, біля яких проводяться масово-політичні заходи під девізом: «Герої вічно живі», «Жива пам'ять поколінь», влаштовуються урочисті проводи юнаків до лав Радянської Армії.

*О. О. НЕСТУЛЯ*

### **АГІТАЦІЙНО-ПРОПАГАНДИСТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ А. В. ЛУНАЧАРСЬКОГО НА ПОЛТАВЩИНІ В 1920 р.**

У грізні роки громадянської війни важливу роль у мобілізації сил молоді країни Рад на розгром сил внутрішньої і зовнішньої контрреволюції відіграла агітаційно-пропагандистська діяльність керівників Комуністичної партії і Радянської держави. Значну роботу проводив у цей час один з кращих пропагандистів революційних ленінських ідей Нарком освіти РРФСР А. В. Луначарський. За дорученням Центрального Комітету партії і особисто В. І. Леніна він неодноразово бував на Україні, виконував важливі завдання на Полтавщині.

Вперше після перемоги соціалістичної революції у травні 1920 р. А. В. Луначарський побував у місті Полтаві, де він народився. За завданням В. І. Леніна він мав зустрітися з В. Г. Короленком. Однак обставини змусили його терміново виїхати до Кременчука, і зустріч цього разу не відбулася.

Три дні перебування Наркома освіти в Кременчуці були заповнені напруженою роботою. Він виступив на парадах першої і другої бригад Першої Кінної Армії, яка робила перехід з Південно-Східного на Польський фронт, на урочистому засіданні Кременчуцької Ради робітничих і селянських депутатів, профспілок та інших громадських організацій. Близько тисячі комуністів слухали промову Наркома на зборах, що відбулися в театрі «Аудиторія».

Відвідавши Олександрію, Одесу, Миколаїв та інші міста, А. В. Луначарський 6 червня прибув до Полтави, де за його

участю пройшов мітинг залізничників у майстернях Південно-Західної залізниці. Наступного дня відбулася тривала і відверта розмова з В. Г. Короленком. Письменник слухав А. В. Луначарського також у міському театрі на багатолюдному мітингу, що відбувся цього ж дня. Після від'їзду А. В. Луначарського з Полтави В. Г. Короленко надіслав йому 6 листів, у яких виклав свої погляди на соціалістичну революцію.

Знову на Полтавщину А. В. Луначарський приїхав у жовтні 1920 р. у складі інструкторсько-агітаційного поїзда «Октябрьская революция». 12 жовтня він разом з М. І. Калініним прийняв на околиці Лубен парад-огляд 2-ї окремої бригади 1-ї Кінної Армії, виступив з промовою перед її бійцями, відвідав 14-у кавалерійську дивізію, якою командував О. Я. Пархоменко. З великим піднесенням сприйняли виступ А. В. Луначарського учасники багатотисячного мітингу трудящих у Літньому саду. Наступного дня М. І. Калінін і А. В. Луначарський взяли участь в урочистому спільному засіданні ревкому, губкому партії і комнезамів Кременчуцької губернії (яка утворена згідно з постановою ВУЦВК від 30 липня 1920 р.), що відбулося в театрі «Колізей».

Перебуваючи на Полтавщині, А. В. Луначарський надав велику допомогу місцевим радянським, партійним і господарським органам у налагодженні їх роботи. Його численні виступи справляли великий вплив на трудящих губернії, бійців Червоної Армії. У грізні дні боротьби проти військ буржуазно-поміщицької Польщі, Врангеля палкі промови А. В. Луначарського сприяли зростанню революційного і бойового духу червоноармійців, робітників і селян, надихали їх на перемогу.

*В. Я. РЕВЕГУК*

## **ТУРБОТА ОРГАНІВ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ ПОЛТАВЩИНИ ПРО ДІТЕЙ у 1918—1920 рр.**

В той час, коли міжнародні імперіалісти і внутрішня контрреволюція в період громадянської війни намагалися задушити Країну Рад кістлявою рукою голоду, органи Радянської влади в центрі і на місцях робили все для того, щоб відкрити дітям шлях до здобутків освіти і культури, поліпшити їх матеріальне становище. Протягом 1919 р. на Полтавщині було відкрито